

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 14
din data de 22.01.2025

Dosar nr. 778/2022

Petiția nr. 7684/27.10.2022

Petente: - Asociația Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului (ACTEDO)

- Fundația Centrul Parteneriat pentru Egalitate
- Asociația Front
- Asociația PLURAL
- Asociația SEXUL vs. BARZA
- Societatea de Analize Feministe Ana/Ana-SAF
- Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de Gen: FILIA
- Asociația E-Romnja

Parte reclamată:

Obiect: se reclamă afirmațiile discriminatorii din data de 14.10.2022 la postul Realitatea Plus: „Am mai văzut și eu câte o domniță foarte atrăgătoare vizual - beneficiez de faptul că soția mea se află într-un avion și nu vede emisiunea - foarte atrăgătoare din punct de vedere vizual, dar care probabil din punctul de vedere al pregătirii are prea puțină evoluție intelectuală sau de acumulare de cunoștințe. Am mai văzut și eu prin diferite instituții. Acuma, ce să spun? Eu nu am trimis astfel de oameni în instituții, sper să se oprească toți care au făcut-o sau să le retragă și, dacă vor să aibă astfel de inițiative, eu nu le spun să adopte familia tradițională, ca mine, sau să meargă pe spiritul conservator creștin ca al meu, dacă vor asta, nu am nicio problemă, dar să plătească din buzunarul lor, nu din buzunarul statului. Vor să aibă iubite, nicio problemă! Scoate bănuțul din buzunar și plătește frumos cadouri, poșete sau ce vor ei să facă, nu din salariul de la stat!”

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1. Asociația Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului (ACTEDO) cu sediul în municipiul Cluj-Napoca, str. General Traian Moșoiu, nr. 50, ap. 2, județul Cluj cu adresa de corespondență în municipiul Cluj-Napoca, str. Caracal, nr. 16, ap. 2, județul Cluj, e-mail: info@actedo.org,

2. Fundația Centrul Parteneriat pentru Egalitate cu sediul social în Măgurele, str. Salviei nr. 7, jud. Ilfov și adresă de corespondență în București, str. Drumețului nr 2A, sector 3

3. **Asociația Front** cu sediul în București, str. Viorele nr 30, Bl. 20A sc. B ap. 44, sector 4 cu adresa de corespondență în București, Splai Unirii nr. 12, bl. B6, Sc. 1, ap. 6, sector 4, e-mail: front.feminist@gmail.com
4. **Asociația PLURAL** cu sediul social în București, str. Viorele, nr. 30, bl. 20A, scara B, ap. 44, sectorul 4
5. **Asociația SEXUL vs. BARZA** cu sediul în Oltenița, str. Cuza-Vodă 165, jud. Călărași
6. **Societatea de Analize Feministe Ana/AnA-SAF** cu sediul în București, Bd. Ferdinand, nr. 24, ap. 11, sector 2
7. **Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de Gen: FILIA** cu sediul în București, str. Povernei, nr. 6-8, sector 1
8. **Asociația E-Romnja** cu sediul în București, str. Rotundă nr.4, sector 3

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamațiilor

9. cu comunicarea actelor de procedură la sediul PNL din București, Aleea Modrogan nr. 1, sector 1 și cu domiciliul în str. George Bacovia nr. 9C ap.1, Cluj Napoca, jud. Cluj

II. Procedura de citare

10. În temeiul art. 20 alin. (4) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.
11. Prin adresele înregistrate sub nr. 7684/16.11.2022 au fost citate asociațiile petente, iar prin adresa înregistrată sub nr. 8307/16.11.2022 a fost citată partea reclamată, pentru termenul stabilit de Consiliu în data de 12.12.2022. Prin citație, au fost solicitate asociațiilor petente să depună la dosar copie xerox, conform cu originalul, după actele de constituire, pentru a proba calitatea procesuală în fața CNCD.
12. Citațiile către asociațiile petente: Asociația Front, E-Romnja, Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de gen Filia, Asociația Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului (ACTEDO), Asociația Plural, Fundația Centrul Parteneriat pentru Egalitate au fost comunicate și în format electronic.
13. Procedură legal îndeplinită.
14. La data audierii părțile au fost absente.

III. Susținerile părților

Susținerile asociațiilor petente

15. Prin petiția înregistrată la CNCD cu nr. 7684/27.10.2022, asociațiile semnatare susțin că în data de 14 octombrie 2022, într-o emisiune de la Realitatea Plus, partea reclamată, referindu-se la angajații din sectorul public, a declarat următoarele: *„Am mai văzut și eu câte o domnișă foarte atrăgătoare vizual - beneficiaz de faptul că soția mea se află într-un avion și nu vede emisiunea - foarte atrăgătoare din punct de vedere vizual, dar care probabil din punctul de vedere al pregătirii are prea puțină evoluție intelectuală sau de acumulare de cunoștințe. Am mai văzut și eu prin diferite instituții. Acuma, ce să spun? Eu nu am trimis astfel de oameni în instituții, sper să se oprească toți care au făcut-o sau*

să le retragă și, dacă vor să aibă astfel de inițiative, eu nu le spun să adopte familia tradițională, ca mine, sau să meargă pe spiritul conservator creștin ca al meu, dacă vor asta, nu am nicio problemă, dar să plătească din buzunarul lor, nu din buzunarul statului. Vor să aibă iubite, nicio problemă! Scoate bănuțul din buzunar și plătește frumos cadouri, poșete sau ce vor ei să facă, nu din salariul de la stat!”

16. Asociațiile petente susțin că prin aceste afirmații, partea reclamată crează o discriminare între femei și bărbați pe criteriul sexului, punând femeile tinere, angajate în sectorul public, într-o lumină nefavorabilă și, cu siguranță, ofensatoare la adresa pregătirii acestora, a eticii lor de muncă și a capacității lor intelectuale.

17. Se apreciază că declarația precum că aceste femei au „mai puțină evoluție intelectuală sau de acumulare de cunoștințe” lezează dreptul la demnitatea personală a acestora, creând un cadru ostil, degradant și umilitor pentru acestea, și, totodată, promovând stereotipuri sexiste.

18. Asociațiile petente atrag atenția și asupra faptului că declarația perpetuează stereotipuri și prejudecăți despre femei la intersecția dintre gen și vârstă, făcând referire la faptul că femeile tinere care sunt angajate în anumite locuri de muncă în sectorul public sunt mai puțin capacitate intelectual să ocupe acele posturi și, mai cu seamă, datorează pozițiile ocupate unui bărbat cu care întrețin relații sexuale („iubite”). Este îngrijorătoare atitudinea pe care o adoptă unii bărbați în mediul public, în special a celor care au influență politică și care ocupă, de asemenea, poziții importante de decizie, la adresa femeilor. Ținând cont de subreprezentarea politică a femeilor și multitudinea de bariere pe care acestea le întâmpină în carieră pe tot parcursul lor profesional, afirmațiile de tipul celor transmise de partea reclamată nu își au locul în spațiul public și ar trebui sancționate corespunzător.

19. De asemenea, considerăm că s-a comis o discriminare directă a femeilor, prin afirmația „[despre o femeie] probabil din punctul de vedere al pregătirii are prea puțină evoluție intelectuală sau de acumulare de cunoștințe”, precum și o discriminare multiplă (am putea spune chiar intersecțională, conform art. 2, alin. (6)) prin accentul clar pus asupra sexului (feminin) și a vârstei („domniță”). Astfel de generalizări discreditează eforturile, pregătirea profesională, capacitatea intelectuală și etica în muncă a tuturor femeilor care lucrează în sectorul public, perpetuând stereotipuri sexiste și promovând derapaje misogine care ar trebui sancționate dur într-un stat democratic. Egalitatea de gen și de șanse au de suferit zilnic în România, în lipsa unor penalizări aplicate cu promptitudine care să descurajeze astfel de comentarii și atitudini misogine.

20. Asociațiile petente solicită constatarea faptei de discriminare și sancționarea părții reclamate pentru discriminarea femeilor tinere angajate în sectorul public.

21. Probe:

- <https://www.gandul.ro/politica/rares-bogdan-am-mai-vazut-si-eu-cate-o-domnita-foarte-atragatoare-vizual-dar-care-probabil-din-punctul-de-vedere-al-pregatirii-are-prea-putina-evolutie-intelectuala-19856386>
- <https://www.news.ro/politic-intern/rares-bogdan-politicienii-sustin-fete-frumoase-putin-pregatite-angajate-functii-publice-vor-aiba-iubite-nicio-problema-scoate-banutul-buzunar-plateste-frumos-cadouri-posete-salariul-stat-1922405514462022102220888877>

- <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/politica/rares-bogdan-catre-politicienii-care-sustin-fete-frumoase-dar-fara-pregatire-platiti-cadouri-din-buzunar-nu-din-salariul-de-la-stat-2118265>

- <https://www.g4media.ro/rares-bogdan-despre-politicienii-care-sustin-fete-frumoase-dar-putin-pregatite-angajandu-le-in-functii-publice-vor-sa-aiba-iubite-nicio-problema-scoti-banutul-din-buzunar-si-platesti-fr.html>

Sușinerile părții reclamate

22. Partea reclamată nu a fost prezenta la ședința de audieri și nu a depus punct de vedere.

IV. Cadrul legal aplicabil

23. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României

Art. 1

(3) "România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate."

Art. 16

"(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)"

Art. 29 - Libertatea conștiinței

"Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale. (2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc"

Art. 30 - Libertatea de exprimare

(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de (6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

Art.10

(1) "Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare".

(2) *“Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești”.*

Art. 14 - Interzicerea discriminării:

“Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice alta situație.”

Protocolul nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului

Art. 1 - Interzicerea generală a discriminării:

“Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.”

O.G 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată

Art. 2

“(8) Prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”.

Art. 15

„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ura rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia. ”

Art. 26

(1) „Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (5) și (7), art. 5-8, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, art. 13 alin. (1), art. 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.”

Ordinul nr. 27/07.02.2024 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 120/12.02.2024

V. Motivele de fapt și de drept

24. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra afirmațiilor pe care partea reclamată le-a făcut la adresa femeilor, în cadrul emsiunii de la Realitatea Plus din data de 14 octombrie 2022.

25. Dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane.

26. Pentru a decide dacă un anumit tratament este sau nu degradant în sensul art. 3 al Convenției europene a drepturilor omului, CEDO examinează dacă scopul aplicării lui este acela de a umili sau înjosi victima și dacă, prin efectele produse, a fost adusă o atingere personalității acesteia, într-o manieră incompatibilă cu art. 3 (*a se vedea, în acest sens, Raninen împotriva Finlandei, Decizia din 16 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, pag. 2.821-22, paragraful 55*). Pe de altă parte, în contextul dreptului de a nu fi supus discriminării și sub acest din urmă aspect, corelativ unui tratament injust, ostil, umilitor sau degradant, trebuie reținut elementul de apreciere de la care un comportament reprobabil ar fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

27. În drept, în soluționarea prezentei sesizări constatăm că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 30 alin. (6) din Constituția României, care prevede că *libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particular a persoanei și nici dreptul la propria imagine;*
- art. 15 din OG nr 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

28. Raportându-ne la afirmațiile supuse dezbaterii Colegiului Director analizează dacă declarațiile părții reclamate constituie un comportament care, prin latura sa de discurs public, este de natură a se încadra în limitele dreptului la libertate de exprimare corelativ obligației de a nu discrimina, astfel cum este reglementată discriminarea în art. 2 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, și subsecvent un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, în sensul art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

29. Faptă poate fi considerată discriminatorie, dacă aduce atingere unui drept, oricare dintre cele prevăzute și garantate de tratatele internaționale ratificate de Romania sau cele prevăzute de legislația națională.

30. Astfel, în cazul de față, ne raportăm la libertatea de exprimare și, corelativ, la dreptul de a nu fi supus discriminării. Este dincolo de orice dubiu că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată, și nu progresivă având în

vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public.

31. Pe de altă parte, dreptul la de exprimare este garantat în Constituția României, care prevede în art. 30 alin. (1) și (6) că “(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. Însă libertatea de exprimare, din perspectiva alin.1 al art. 30 trebuie coroborată cu alin.2 din art. 30 care prevede în mod expres că „(2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.”

32. În aceeași argumentație trebuie subliniat faptul că Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare”, însă precizează în mod expres limitele acestui drept în alin. 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru protecția reputației sau a drepturilor altora.”

33. În continuare, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea, interzicerea discriminării raportată la declarațiile părții reclamate. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și în consecință se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei sancțiuni contravenționale proporționale cu scopul urmărit.

34. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim,**
- **să fie necesară într-o societate democratică**
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801, a se vedea, de exemplu, Steel și alții împotriva Regatului Unit, 23 septembrie 1998, § 89, Rapoarte 1998 VII).

35. În ceea ce privește discriminarea pe criteriu de sex, Curtea a afirmat în mod repetat că, în prezent, promovarea egalității de gen constituie un obiectiv important în statele membre ale Consiliului Europei [Konstantin Markin împotriva Rusiei (MC), 2012, pct. 127] și că, în principiu, „trebuie să fie invocate „motive foarte serioase” pentru ca o astfel de diferență de tratament să poată fi considerată compatibilă cu Convenția [Abdulaziz, Cabales și Balkandali împotriva Regatului Unit, 1985, pct. 78; Burghartz împotriva Elveției, 1994, pct. 27; Schuler-Zraggen împotriva Elveției, 1993, pct. 67; Konstantin Markin împotriva Rusiei (MC), 2012, pct. 127; J.D. și A. împotriva Regatului Unit, 2019, pct. 89]. 88. Curtea a hotărât că referirile la tradiții, presupuneri generale sau atitudini sociale predominante dintr-o anumită țară nu sunt suficiente pentru justificarea unei diferențe de tratament pe criterii de sex [Konstantin Markin împotriva Rusiei (MC), 2012,

pct. 127]. De exemplu, statelor li se interzice să impună tradiții bazate pe ideea potrivit căreia bărbatul are un rol primordial în familie, iar femeia un rol secundar [Ünal Tekeli împotriva Turciei, 2004, pct. 63; Konstantin Markin împotriva Rusiei (MC), 2012, pct. 127].

36. Testul „necesității într-o societate democratică” impune CNCD să stabilească dacă ingerința reclamată corespunde unei „nevoi sociale presante”. Potrivit CEDO, statele contractante au o anumită marjă de apreciere în evaluarea existenței unei astfel de nevoi, dar trebuie invocate motive foarte importante înainte ca o diferență de tratament bazată numai pe sex să poată fi considerată compatibilă cu Convenția, (a se vedea, Ünal Tekeli împotriva Turciei, § 53, Schuler-Zraggen împotriva Elveției, 24 iunie 1993, § 67, Abdulaziz împotriva Regatului Unit, 24 aprilie, 1985, § 78, Burghartz împotriva Elveției, 22 februarie 1994, § 27; Schmidt împotriva Germaniei, 5 ianuarie 2006, 18 iulie 1994, § 27, Van Raalte împotriva Olandei, 21 februarie 1997, §39, Wessels-Bergervoetv împotriva Olandei, 11 octombrie 1996, § 49)

Ingerința să fie prevăzută de lege

37. Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2, alin. (8) din O.G. nr. 137/2000 potrivit căruia *„prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”*. Se apreciază că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

38. Raportat la scopul legitim urmărit prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de genul acestora. Protecția demnității unei persoane aparținând unui grup de persoane constituie un scop legitim într-o societate democratică.

39. Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, mesajul cu conotații discriminatorii, obiect al prezentei autosesizări, trebuie să întrunească următoarele elemente:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe unul dintre criteriile menționate în O.G. nr. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la unul dintre criteriile menționate – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată.

40. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

41. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.

42. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

43. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (*Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.*)

44. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (*vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49*).

45. În ceea ce privește elementele luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare, Colegiul director va examina: obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul și conținutul declarațiilor în care au fost făcute afirmațiile, rolul în societate a persoanei, autor al afirmațiilor.

Obiectivul urmărit de către partea reclamată

46. Cu privire la obiectivul urmărit de către partea reclamată, se naște întrebarea: *A dori acestă să pună în dezbatere un subiect de interes public, acela referitor stilul de viață al femeilor tinere din sectorul public?* Răspunsul la această întrebare este, evident, unul negativ, întrucât partea reclamată, prin afirmațiile făcute, a făcut referire la faptul că femeile tinere care sunt angajate în anumite locuri de muncă în sectorul public sunt mai puțin capacitate intelectual să ocupe acele posturi și, mai cu seamă, datorează pozițiile ocupate unui bărbat cu care întrețin relații sexuale („iubite”).

47. Cu privire la obiectivul urmărit de către partea reclamată, Colegiul director reține că mesajul transmis de către partea reclamată nu a avut un caracter informativ, de interes pentru opinia publică (nu a avut rolul de a informa publicul cu privire la un subiect de interes public și nici nu s-a urmărit acest aspect).

48. Colegiul director nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză s-a depășit sfera libertății de exprimare și apreciază că afirmațiile făcute în speța de față este de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental.

49. De asemenea, în luarea deciziei, Colegiul director se raportează la art. 30 din Constituției României care asigură libertatea de exprimare, și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

50. În același sens, în ceea ce privește modalitatea de sancționare a nerespectării dreptului la demnitate, este important de reținut și Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale care atestă faptul că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „*Obiectul juridic al*

infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit - simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. - faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”

51. Prin lecturarea mesajului, Colegiul director reține faptul că se perpetuează stereotipuri de gen¹,

52. Așadar, Colegiul Director va analiza dacă mesajul în speță are potențialul pericolului de comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare la adresa femeilor cu un anumit aspect fizic și nu intenția de a discrimina.

Contextul și conținutul declarațiilor în care au fost făcute afirmațiile

53. Colegiul director reține că partea reclamată a acordat un interviu în data de 14 octombrie 2022 într-o emisiune la postul de televiziune Realitatea Plus cu privire la angajații din sectorul public. De asemenea, Colegiul director reține și că afirmațiile au fost preluate și de alte publicații online, canale TV, pagini web de informare și rețelele de socializare.

54. Partea reclamată a declarat următoarele: „Am mai văzut și eu câte o domniță foarte atrăgătoare vizual - beneficiez de faptul că soția mea se află într-un avion și nu vede emisiunea - foarte atrăgătoare din punct de vedere vizual, dar care probabil din punctul de vedere al pregătirii are prea puțină evoluție intelectuală sau de acumulare de cunoștințe. Am mai văzut și eu prin diferite instituții. Acuma, ce să spun? Eu nu am trimis astfel de oameni în instituții, sper să se oprească toți care au făcut-o sau să le retragă și, dacă vor să aibă astfel de inițiative, eu nu le spun să adopte familia tradițională, ca mine, sau să meargă pe spiritul conservator creștin ca al meu, dacă vor asta, nu am nicio problemă, dar să plătească din buzunarul lor, nu din buzunarul statului. Vor să aibă iubite, nicio problemă! Scoate bănuțul din buzunar și plătește frumos cadouri, poșete sau ce vor ei să facă, nu din salariul de la stat!”

55. Astfel Colegiul nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică aducând atingeri dreptului la demnitate a femeii.

56. În lipsa unor prevederi expres prevăzute de O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

¹ Stereotipurile de gen reprezintă una dintre cauzele profunde ale inegalității de gen și afectează toate domeniile societății. Așteptările stereotipe bazate pe norme prestabilite pentru femei și bărbați, fete și băieți, le limitează aspirațiile, opțiunile și libertatea și, prin urmare, trebuie eliminate.

republicată, respectiv în legislația privind contravențiile, pentru determinarea caracterului public al faptei vom proceda la utilizarea prevederilor art. 152 din Codul Penal, care arată că: *”Fapta se consideră săvârșită ”în public” atunci când a fost comisă: într-un loc care prin natura sau destinația lui este totdeauna accesibil publicului, chiar dacă nu este prezentă nicio persoană; în orice alt loc accesibil publicului, dacă sunt de față două sau mai multe persoane; în loc neaccesibil publicului, cu intenția însă ca fapta să fie auzită sau văzută și dacă acest rezultat s-a produs față de două sau mai multe persoane; într-o adunare sau reuniune de mai multe persoane, cu excepția reuniunilor care pot fi considerate că au caracter de familie, datorită naturii relațiilor dintre persoanele participante; prin orice mijloace cu privire la care făptuitorul și-a dat seama că acest fapt ar putea ajunge la cunoștința publicului.”*

57. Afirmațiile părții reclamate prin care ilustrează femeile tinere, angajate în sectorul public, într-o lumină nefavorabilă, ofensatoare la adresa pregătirii profesionale a acestora, a eticii în muncă și a capacităților lor intelectuale, reprezintă fapte de sexism care sunt condamnate de instituțiile europene. Astfel, potrivit Recomandării CM/Rec(2019) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei adoptată la 27 martie 2019, **sexismul** este orice act, gest, reprezentare vizuală, cuvinte vorbite sau scrise, practică sau comportament bazat pe ideea că o persoană sau un grup de persoane este inferior din cauza sexului lor, care are loc în sfera publică sau privată, fie online, fie offline, cu scopul sau efectul: i. încălcarea demnității sau drepturilor inerente unei persoane sau unui grup de persoane; iii. crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator; v. menținerea și consolidarea stereotipurilor de gen. În cadrul Recomandărilor Consiliului de Miniștri din martie 2019, Consiliul Europei atrage atenția statelor că *”sexismul și comportamentul sexist au ca rezultat vătămări fizice, sexuale, psihologice sau socio-economice”*, afectând în mod disproporționat femeile și fetele și recomandă o serie de măsuri de prevenire și combatere.

58. De asemenea, Comisia Europeană recunoaște că stereotipurile de gen reprezintă una dintre cauzele profunde ale inegalității de gen și afectează toate domeniile societății și că așteptările stereotipe bazate pe norme prestabilite pentru femei și bărbați, fete și băieți, le limitează aspirațiile, opțiunile și libertatea și, prin urmare, trebuie eliminate. Acestea sunt adesea combinate cu alte stereotipuri, cum ar fi cele bazate pe rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, iar acest lucru poate accentua impactul negativ al stereotipurilor. Pentru combaterea acestora, se impune abordarea acestora în toate domeniile societății inclusive a violenței sexuale și a hărțuirii femeilor în spațiul public. Strategia UE privind egalitatea de gen, COM (2020) 152 final și Eurobarometru special 465, iunie 2017.

59. Convenția ONU asupra Eliminării Tuturor Formelor Dediscriminare față de Femei prevede la articolul 5 obligativitatea statelor semnatare de eliminare a prejudecăților și practicilor cutumiare sau de altă natură care sunt bazate pe ideea de inferioritate sau superioare a unui sex, sau pe imaginea șablon privind rolul bărbatului sau al femeii. România a ratificat Convenția la 26 noiembrie 1981 prin Decretul nr. 342, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr. 94 din 28 noiembrie 1981. Raportorul Special ONU privind violența împotriva femeilor și-a exprimat îngrijorarea în ce privește creșterea alarmantă a conținutului și atitudinilor sexiste, misoginistice și violente împotriva femeilor și fetelor în spațiul și media online, recomandând statelor să ia măsuri de prevenire și combatere a acestui fenomen din cauza creării unui mediu ostil, degradant, umilitor și

ofensiv care afectează demnitatea umană a acestora. (Raportul Raportorului Special privind violența împotriva femeilor, cauzele și consecințele acesteia asupra violenței online împotriva femeilor și fetelor din perspectiva drepturilor Omului, 2018, HRC/38/4).

60. Colegiul director consideră că tipul acesta de informații, chiar dacă sunt exprimate ca fiind inofensive de către partea reclamată, reprezintă o formă clară de discriminare împotriva femeilor, impactul lor asupra femeilor în spațiul public fiind greu de măsurat mai ales în contextul național. Potrivit Eurobarometrului din 2019 privind discriminarea în Uniune Europeană 44% dintre români consideră că femeia în România este discriminată față de media europeană de 35%.

Rolul în societate a persoanei, autor al afirmațiilor

61. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare Colegiul director se va raporta și la elemente legate de calitatea specifică pe care o poate avea autorul afirmațiilor (ziarist, politician, membru al opoziției, funcționar public, etc) sau persoana lezată (politician, funcționar public, magistrat, persoană privată, grup parlamentar, etc), precum și mijlocul prin care a fost difuzat mesajul (presa scrisă, televiziune, radio, mediu online etc.).

62. În acest punct este necesar să reiterăm faptul că, astfel cum rezultă din reglementările internaționale și din prevederile constituționale din România, caracterul inviolabil al libertății de exprimare afirmă statutul de drept aprioric, indiscutabil și nenegociabil al persoanei, căruia nimeni și nimic nu trebuie să-i aducă atingere. Inviolabilitatea nu exclude, ci chiar le presupune, o serie de „îndatoriri și responsabilități” ale persoanei care își exercită libertatea de exprimare, precum și anumite limite ale exercitării dreptului, în numele interesului public, comun ori particular. Exercitarea libertății de exprimare, ca și a altor drepturi fundamentale, trebuie făcută cu bună-credință și în raport de interesul public și de drepturile celorlalți.

63. Colegiul director reține că partea reclamată este jurnalist de televiziune și om politic, europarlamentar, persoană publică.

64. Colegiul Director apreciază că un jurnalist trebuie să manifeste exigență și preocupare față de modul în care prezintă sau exprimă anumite opinii despre un anumit subiect ori eveniment și să depună o diligență sporită, să iasă din condiția de cetățean de rând, să renunțe la bagajul de stereotipuri și prejudecăți și să privească lucrurile cu imparțialitate, cu ochiul unui profesionist al informației și al chestiunilor de interes public, chiar dacă este tentat să se lase condus de prejudecăți și stereotipuri ori de dorința de a prezenta o informație într-o manieră care atrage publicul.

65. De asemenea, este esențial pentru persoanele publice ca, atunci când se exprimă în public, să manifeste o responsabilitate corespunzătoare poziției lor.

Concluzii

66. Având în vedere conținutul afirmației, contextul, obiectivul urmărit, rolul în societate al persoanei reclamate, Colegiul director consideră că acestea ating o limită prin care încalcă un drept fundamental (dreptul la demnitate umană) și se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, întrucât afirmațiile părții reclamate au un caracter denigrator și au condus la lezarea demnității femeilor, a femeilor tinere, angajate în sectorul public prin crearea unei atmosfere ofensatoare, bazată pe criteriul de gen.

67. În acest punct este necesar să reiterăm faptul că, astfel cum rezultă din reglementările internaționale și din prevederile constituționale din România, caracterul inviolabil al libertății de exprimare afirmă statutul de drept aprioric, indiscutabil și nenegociabil al persoanei, căruia nimeni și nimic nu trebuie să-i aducă atingere. Inviolabilitatea nu exclude, ci chiar le presupune, o serie de „îndatoriri și responsabilități” ale persoanei care își exercită libertatea de exprimare, precum și anumite limite ale exercitării dreptului, în numele interesului public, comun ori particular. Exercitarea libertății de exprimare, ca și a altor drepturi fundamentale, trebuie făcută cu bună-credință și în raport de interesul public și de drepturile celorlalți.

68. În concluzie, Colegiul director nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică și apreciază că afirmațiile/remarcile părții reclamate, au creat o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare, lezând demnitatea umană a petentei.

69. Pentru considerentele de mai sus, Colegiul director constată că se întrunesc cumulativ elementele constitutive ale unei fapte de discriminare prevăzute de art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, apreciind că în cauză a fost încălcată demnitatea umană.

70. Privind sancționarea faptelor de discriminare, Colegiul director are în vedere prevederile directivelor Uniunii Europene în domeniu, care solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante. Proporționalitatea se poate asigura prin acordarea graduală a amenzii, în funcție de gravitatea faptei, între limitele stabilite de lege. Colegiul director subliniază în acest sens că trebuie înțeles cu adevărat că scopul sancționării unor fapte care aduc atingere unor drepturi și principii, cum ar fi dreptul la nediscriminare, este în sensul corectării unor asemenea fapte și prevenirii săvârșirii lor în viitor și nu aplicarea neapărat a unei măsuri punitive cum este cea a amenzii contravenționale.

71. În stabilirea cuantumului amenzii Colegiul director se raportează la prevederile art. 26 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată *„contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6 - 9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.”*

72. Pe cale de consecință, Colegiul director consideră că sancțiunea ce trebuia stabilită pentru fapta de discriminare constatată, să fie amendă contravențională în valoare de 5.000 de lei față de partea reclamată, având în vedere că discriminarea de sex/gen este o formă gravă de discriminare, conform jurisprudenței CEDO în domeniu fiind considerată efectivă, disuasivă și proporțională.

73. Colegiul director subliniază în acest sens că trebuie înțeles cu adevărat că scopul sancționării unor fapte care aduc atingere unor drepturi și principii, cum ar fi dreptul la nediscriminare, este în sensul corectării unor asemenea fapte și prevenirii săvârșirii lor în viitor și nu aplicarea neapărat a unei măsuri punitive cum este cea a amenzii contravenționale.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, cu 7 voturi pentru, 1 vot împotriva și 1 abținere a membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate constituie fapte de discriminare, potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată;
2. Aplicarea amenzii contravenționale în cuantum de 5.000 lei pentru partea reclamată potrivit art. 26 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, coroborat cu art. 8 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
3. O copie a hotărârii se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la **Compartimentul Taxe și Impozite din UAT pe raza căruia își are domiciliul contravenientul**, conform *O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor*, cu modificările și completările ulterioare. Contravenientul poate trimite dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) în termen de 15 de zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20, alin. (10) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului director prezenți la ședința de deliberări:

ASZTALOS Csaba Ferenc - Membru

BĂNICĂ Claudia Cerasela - Membru

DIACONU Adrian – Nicolae - Membru

GRAMA Horia - Membru

JURA Cristian - Membru

MOȚA Maria - Membru

OLTEANU Cătălina - Membru

RAIU Cătălin – Valentin – Membru

SĂVULESCU Radu - Cosmin - Membru

*Data redactării: 19.05.2025
Redactată și motivată F.L.I.*

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.